

POSTER SESSION

27 May 2014 TUESDAY 10.15-11.00

TÜRK ECZACILIK TARİHİ MÜZESİ İLAÇ KOLEKSİYONU

Ömer Hayiroğlu¹, Afife Mat²¹Pharmacist, İstanbul, hayiroglu-61@hotmail.com²Prof., İstanbul University, Faculty of Pharmacy, Dept. of the History of Pharmacy, İstanbul, afifemat@gmail.com

Türkiye'nin ilk eczacılık tarihi müzesi 1960 yılında Prof. Dr. Turhan Baytop tarafından İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde kurulmuştur. 1999 İstanbul Depremi'nden sonra Eczacılık Fakültesi'ne ait binaların hasar görmesi nedeniyle müzenin eşyaları ambalajlanarak arşivde depolanmıştır. A bloğun restorasyonu bitince müzenin tüm mobilyası ve eşyaları 2011 yılında birinci katta bulunan iki salon içine yerleştirilerek müze yeniden kurulmuştur.

Müzedeki çok zengin bir ilaç koleksiyonu bulunmaktadır. Türkiye'deki ilaç endüstrisinin zaman içindeki durumunu ortaya koymak amacıyla bu ilaç koleksiyonunun envanteri hazırlanmıştır. Bulgularımıza göre bu koleksiyonda bulunan 1166 adet ilacın % 27'sinin yerli firmalar, % 73'ünün ise yabancı firmalar tarafından üretildiği görülmektedir. Müzede bulunan en eski tarihli ilaçlar Osmanlı döneminin ilk yerli müstahzarlarından olan Pertev Şurubu ve İksir-i Süreyya'dır.

Üretici firmalara bakıldığında yerli firma sayısının toplam 115 olduğu, bunlardan 102'sinin ilaca ait ruhsatı elinde bulunduran yerli firmalar, diğer 13'ünün ise eczacı, depocu, dağıtıcı, mümessil, Türkiye umumi vekili gibi sıfatlarla ilaç üretmiş tüzel veya gerçek kişiler olduğu görülmektedir. İlaçlar üretici firmalara göre gruplandırılmış ve en çok ilacı bulunan firmanın yerli firmalardan İbrahim Ethem Ulagay, yabancı firmalardan ise Bayer firması olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak bu koleksiyon Osmanlı'dan günümüze Türkiye'de kullanılmış ve kullanılmakta olan ilaçları içermektedir. Bu ilaçların arasında dönemlerine damga vuran ilaçlar da bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eczacılık müzeleri, eczacılık tarihi koleksiyonları, Türk ilaç endüstrisi

SPECIALTIES' COLLECTION OF THE TURKISH PHARMACY MUSEUM

The first Turkish pharmacy museum was established in 1960 by Prof. Turhan Baytop within the Faculty of Pharmacy of İstanbul University. The buildings of the Faculty of Pharmacy sustained significant damage in the earthquake of 1999 and as a result, the collections of the Museum were moved to storage. When the fortification and restoration of Building A of the Faculty of Pharmacy was completed in 2011, all collections and furniture of the museum were moved into a larger and more appropriate space in the first floor of the building.

The museum has a very rich drug collection. The inventory of the drugs in this collection was prepared in the aim of learning about the changes that occurred in the Turkish pharmaceutical industry over time. We have found that of the 1167 drugs in the collection 27% were produced by Turkish companies and the 73% were produced by foreign enterprises. The earliest drugs in the collection are the first local preparations of the Ottoman era, namely "Pertev Syrup" and "Elixir of Sureyya".

The number of Turkish firms represented in the collection is 115 of which 102 are local companies holding production and/or sales rights to the drugs whereas 13 are legal or real persons manufacturing the medications as pharmacists, warehousemen, distributors, representative agents, or general agents of a foreign company for Turkey. The drugs have been grouped by manufacturers and it has been found that the Turkish and foreign companies represented mostly in the collection are İbrahim Ethem Ulagay and Bayer respectively.

In conclusion the drug collection of the Museum contains numerous drugs from the Ottoman and Turkish Republic eras that were and in some cases still are being used for medical purposes. Among these drugs are some medications which were the frontrunners of their times.

Keywords: Pharmacy museums, pharmacy history collections, Turkish pharmaceutical industry